

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI**

8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DEVAMSIZLIK NEDENLERİ VE ETKİLERİ

Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi

ÇAĞLAR KONAŞ

21943982

Ankara, Haziran 2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN İLİŞKİLERİ ANABİLİM DALI**

8.SINIF ÖĞRNCİLERİNİN OKUL DEVAMSIZLIK NEDENLERİ VE ETKİLERİ

Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi

**ÇAĞLAR KONAŞ 21943982
DANIŞMAN PROF.DR.NİLAY KAYA**

Ankara,Haziran 2023

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
DÖNEM PROJESİ DEĞERLENDİRME FORMU

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,
Enstitünüz İnsan İlişkileri Anabilim Dalı 21943982 numaralı tezsiz
yüksek lisans öğrencisi Çağlar Konaş'ın

“ 8.Sınıf Öğrencilerinin Okul Devamsızlık Nedenleri ” (Causes and effects of school absenteeism of 8th grade students) adlı tezsiz yüksek lisans dönem projesi tarafımda değerlendirilmiş olup,

BAŞARILI
BAŞARISIZ

bulunmuştur.

Dönem projesi danışmanı olarak, adı geçen öğrencinin notunun, dönem projesinin Enstitünüz Müdürlüğü'ne tesliminden önce *Öğrenci İşleri Bilgi Sistem*'ne (OİBS) tarafımdan işlendiğini beyan ederim.

DÖNEM PROJESİ DANIŞMANI ONAYI

TARİH:14-06-2023

UNVANI/ADI-SOYADI VE İMZASI

Prof.Dr.NİLAY ÇABUK KAYA

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,
Prof.Dr. Nilay KAYA danışmanlığında hazırladığım

“8.Sınıf Öğrencilerinin Okul Devamsızlık Nedenleri (Ankara.2023) ” adlı dönem projesindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Tarih:14-06-2023
Adı-Soyadı ve İmza
ÇAĞLAR KONAŞ

ÖNSÖZ

Araştırmamda katkıları bulunan çok özel insanları burada anmak istiyorum. Tüm araştırma boyunca sabırla beni izleyen yön gösteren sabrıyla derin bilgileriyle tüm sevecenliği ile her zaman yardımcı olan danışman hocam sayın Prof.Dr.Nilay Çabuk Kaya'ya,bizlere önemli metod ve teknikleri göstermekle kalmayıp en derin bilgileriyle araştıma yapmayı öğretten farklı uslubu ve fedakar çabalarıyla bilimsel incelikler kazandırarak kişisel gelişimimizde çok büyük katkısı olan değerli hocam Doç.Dr.Ömer Kutlu'ya,ve insan ilişkileri ana bilim dalındaki ders aldığım ve bu araştırmada değerlerini birkez daha anladığım değerli hocalarıma buradan teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

DEĞERLENDİRME FORMU	III
BEYAN FORMU	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
GİRİŞ	
BÖLÜM I	
ARAŞTIRMANIN METADOLOJİSİ	10
1.1.Araştırmanın Amacı.....	10
1.2.Araştırmanın Önemi.....	10
1.3.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	10
1.4.Araştırmanın Yöntemi.....	10
BÖLÜM II	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	12
2.1.Devamsızlık Kavramı.....	12
2.1.1.Akademik Başarı Kaygısı.....	12
2.1.2.Okul Kaynaklı Nedenler.....	12
2.1.3.Öğretmen Kaynaklı nedenler.....	13
2.1.4.Aile Faktörlü Nedenler.....	13
2.1.5.Ekonomik Nedenler.....	13
2.1.6.Bireysel Kaynaklı Nedenler.....	13
2.1.7.Sistem Kaynaklı Nedenler.....	14
2.1.8.Çevre.....	14
2.2.Eğitim.....	14
2.3.Eğitim-Öğretim Yılı.....	14
2.4.Okul Terki.....	14
2.5.Akran Zorbalığı.....	15
2.5.1.Akran Zorbalığı Türleri.....	15

Doğrudan Zorbalık.....	15
Fiziksel Zorbalık.....	15
Sözel Zorbalık.....	15
Dolaylı Zorbalık	15
İlişkisel Zorbalık.....	16
Siber Zorbalık.....	16
2.5.2.Yaygınlık ve Öneri.....	16
BÖLÜM III	
BULGULAR VE TARTIŞMALAR.....	17
3.1.Öğrenci Tanıma Formları.....	17
3.2.Anket.....	17
3.3.Görüşme.....	19
BÖLÜM IV	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	21
ÖZET.....	23
ABSTRACT.....	25
KAYNAKÇA.....	27
EKLER.....	30
EK1.....	30
EK2.....	31
EK3.....	34

GİRİŞ

Türkiye, eğitime katılım ortalamasında OECD ülkeleri arasında 10 yıllık bir eğitim süresi ile en düşük ortalamaya sahip olmuştur. Diğer ülkelerde bu oran daha yüksektir. Okul devamsızlıkları da buna bağlı oranlarda artıp düşmektedir.

İnsanlar sosyal varlıklar oldukları için yaşanan çevre ile birlikte hep bir bağ geliştirmiştir, buna bağlı olarak “okul kültürü” öğrenciler açısından nasıl görüldüğü oldukça önemlidir (Çalık, 2008). Öğrencilerin okula karşı sevgi ve tutumları okula devamı konusunda oldukça önemlidir. Bu bağlamda okulda geçirilen zaman da kaliteli ve anlamlı olmalıdır. Bir nesneye yönelik tutumları pozitif olan kişiler, o nesneye karşı oldukça olumlu davranış ve düşünce sergilenmektedir. Negatif tutum sergileyen kişilerde ise uzaklaşma, eleştirme, ilgisizlik gibi eğilimler belircektir (Uzun ve Sağlam, 2006).

Öğrenci devamsızlığı; Geçerli bir mazereti olmadan okulda bulunmama ya da özürsüz veya özürsüz okulda olmaması olarak tanımlanmaktadır (Önder, 2017, s. 361). Devamsızlık problemi tek başına ele alınabilecek bir sorun değil, bir çok alanla ilişkili bir problemdir. Hem fiziksel, hem psikolojik, hem de toplumsal olarak öğrencilerin başarılarını olumsuz yönde etkileyen bir öğrenci davranışıdır (Altınkurt, 2008, s. 130).

Altınkurt, daha önceki araştırmaları da dikkate alarak devamsızlık nedenleri altı başlıkta toplamıştır. Bunlar;

- Okul kaynaklı nedenler,
- Öğretmenlerden kaynaklı nedenler,
- Aileden kaynaklı nedenler ,
- Çevreden kaynaklı nedenler,
- Akademik başarısızlık kaygısından olan nedenler,
- Ekonomik kaynaklı nedenlerdir (Altınkurt, 2008, s. 130).

Devamsızlık, öğrencilerden istenen ya da beklenen bir davranış ya da hedef değildir. Öğrencileri neşaf anlama aşığıya çeken bir davranıştır.

Milli Eğitim Bakanlığının son yıllardaki istatistik raporlarına göre; 8 ve 9. Sınıf öğrencilerinin devamsızlıklarının diğer kademelere göre oldukça fazla olduğunu gösteriyor. Öğrenciler, ergenlik çağında olduklarından duygu ve düşünce yapıları sürekli gelişiyor ve değişiyor, bunlar olurken öğrencilerin kendilerini yeterli, değerli, başarılı

hissetmedikleri yerlerde bulunmak istemiyorlar.Öğrencilerin gereksinimlerinin anlaşılıp müdahale edici proğramlar uygulayamazsak öğrenciler okullara çekilmeyecektir.Yetersizlik hisseden öğrenciler ya da eksiği giderilmeyen öğrencilerde okula devam isteği azalabilmektedir(Özbaş,2010).

BÖLÜM I

ARAŞTIRMANIN METADOLOJİSİ

Bu bölümde araştırmamızın problem durumunun amacı, önemi, sınırlılıkları ve yöntemine yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Okul, eğitim gerçekleştiği yerlerden biridir. Okul devamsızlıkları öğrencileri ruhsal ve başarı anlamında yapılan araştırmalara göre çokça etkilediği görülmüştür. Öğrencilerin okula devam etmemeleri bir çokş şeyi öğrenememelerine ve geride kalmalarına sebep olmaktadır. Öğrencilerin neden devam etmedikleri merka konusudur buna bağlı olarak çözüme kavuşturulacak müdahale programlarının işlevi açısından önemlidir.

Milli Eğitim Bakanlığının istatistik verilerine bakılarak yapılmış olup, araştırmada öğrencilerin devamsızlık nedenlerini ortaya çıkarmak ve bir nebze olsun problemin çözümüne katkı sağlamak umulmaktadır.

1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma 2022-2023 Öğretim yılında Ankara il Milli eğitim müdürlüğüne bağlı Keçiören ilçesinde merkezi bir devlet ortaokulunun 8. Sınıf öğrencileri arasından 30 sürekli devamsız, 102 devamsız öğrenci (20 günü aşan) öğrencilerle sınırlandırılmıştır.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma konularını yürütebilmek ve sonuçlar çıkarabilmek için izlenen iki tür yöntem vardır. Nicel ve Nitel yöntemler araştırma konularımızın verilerini toplamamızda ve analiz etmemizde bizlere rehberlik eder. Nicel araştırmalar; Neden ve genellemeler üzerinde tutarlı bilgiler aramakta, nitel araştırmalar ise; nizcellikten kopmayarak araştırmalarda betimsel bir şekil çıkarabilmektedir.

Bu araştırmada nitel yöntem kullanılmış olup, veri toplama aracı olarak öğrenci tanıma bilgi formları, anket ve yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veri analizi içerik analizi ile yapılmış, çalırma grubunu ise Ankara ili keçiören ilçesine bağlı devlet ortaokulundaki 8. Sınıf öğrencilerinden 25 öğrenci oluşturmuştur.

Veri toplamak için öncelikle sene başlarında öğrencilere rehber öğretmenler tarafından ve miilli eğitim bakanlığı özel eğitim ve rehberlik hizmetleri genel müdürlüğüne

hazırlanan öğrenci tanıma bilgi formları devamsızlık problemi içerisinde olan öğrencilere verilmiştir. Kişisel bilgi formları sonra yapılacak ankete gönüllü katılmak isteyen 25 öğrenciden alınmıştır buna göre;

-16 mülteci,

-5 kişisel prblemlı,

-2 Boşanmış anne baba,

-2 Anne ya da baba kaybetmiş öğrenci tespit edilmiştir.

Bu özellikleri ile çalışma grubumuzun tamamı ve devamsızlık yaşayan öğrencilerimizin tamamı dez avantajlı grubu da oluşturmuşlardır.

2. Aşama anket için okul rehber öğretmnei ile izin alınan ve bilgi verilen 25 öğrenci katılım sağlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik Hizmetleri genel müdürlüğünce oluşturulan devamsızlık anketine katılmışlardır. Anket 51 sorudan oluşmuş olup;

-Okul yönetimi

-çevre

-Akademik kaygı

-Öğretmen boyutu

-Aile

-Kişisel nedenler

-Arkadaş çevresi gibi maddeleri sorgulayan sorulardan oluşmuş olupkapalı uçlu sınıflama modeli bir ankettir.

Gönüllülük esasına göre öğrencilerden görüşmeye katılıp katılmak istemedikleri sorulmuş isteki öğrencilerle okul rehber öğretmeni aracılığı ile görüşme planlanmıştır. Öğrencilere detaylı bilgi verilmiş olup sohbet havasında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 2 açık uçlu soru yöneltilmiştir.

Veri toplama araçlarından alınan bilgilere göre ağırlık gelen cevaplar gruplanmış ve sıralanmıştır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde;Devamsızlık,Eğitim-Öğretim yılı,Eğitim,Okul terki,Akran Zorbalığı kavramları incelenmiştir.

2.1.DEVAMSIZLIK KAVRAMI

Bir çok faktör ya da tek bir etkenden dolayı öğrencinin okuldan uzaklaşması,devamsızlık yapması olarak tanımlayabiliriz(Pehlivan,2006). Aralıklı devamsızlık öğrencinin hastalık kaza gibi nedenlere bağlı belirli sayıda veya günde okula devam edememe durumudur.Öğrencilerin okula gelmemesi,o gün içinde yapılan aktivite,faaliyet ve derslerden uzak kalmasını ve okulu sevmeme gibi sonuçları doğurmaktadır.

Birçok devamsızlık sebeplerini bir araya getirdiğimiz zaman daha önce yapılan araştırmalar da baz alınarak 8 sebep sunabiliriz.Bunlar;

2.1.1 Akademik başarı kaygısı

Öğrencilerin eğitim-öğretim yılı içerisinde okulda beklenen hedef,olarak gösterilen seviyelere ulaşma süreci olarak tanımlayabiliriz.Yapılan araştırmalar sonucu öğrencilerin okula devam etmesi ile başarı arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.Öğrencinin başarı duygusunu tadamaması geçen süreç içerisinde öğrencinin kendini değersiz hissetmesine neden olan bir etkidir.Bu etken okul,çevre,aile,kişisel nedenler gibi maddeler ile bağlantılıdır.

2.2.2 Okul Kaynaklı Sebepler

Okulyönetimi ve öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımı oldukça önemlidir.Öğrencilerin sürekli otoriter bir yönetime sahip olan,kütüphanesi,spor faaliyet alanları olmadığı,müzik,görsel sanatlar gibi derslerin atölyelerinin bulunmadığı kaliteli vakit geçiremediği kendini değerli hissedemediği olanak bir okuldan uzaklaşması olağan bir durumdur.Pozitif ve kararlı bir okul iklimi,öğrenciler tarafından yapılan devamsızlıkları engellemeye katkı sunar(Altınkurt,2008).

Öğretmen ve öğrenme ortamı oluşturulurken öğrencileride sürece dahil etmek öğrencilerde şüphesizaidiyet duygusunu geliştirecektir.Okul yönetiminin eksikliklerini bilerek öğrencileri okula çekebilecek çözümler üretebilmeleri gerekmektedir.

2.1.3 Öğretmen Kaynaklı Sebepler

Öğretmenlerin sınıf içinde çok fazla otoriter olması,öğrencileri kıyaslaması,öğrencinin seviyesi üzerinde başarılar beklemesi sevecen bir ilişki kurmaması gibi sonuçlar öğretmen kaynaklı nedenlerin oluşumuna sebep olmaktadır(Ataman,2001)

2.1.4 Aile Faktörlü Sebepler

Ailenin çocuk üzerinde okul ile alakalı olarak yakından takibi,ilgisi öğrenciler üzerinde olumlu etki yaratıp devamsızlıklarını azaltabilir(Şimşek,Uğurlu ve Usta,2016).Yapılan bir çok araştırmaya göre,anne babası okuryazar olan ve ekonomik seviyesi orta-iyi olan ailelere sahip öğrencilerin devamsızlık oranlarının çok düşük olduğu sonucunu görebiliyoruz bu da demektir ki öğrencinin eksilik içinde olması öğrenciyi çok rahat okuldan alıkoyması anlamına gelebilmektedir.

2.1.5 Ekonomik Nedenler

Öğrencilerin maddi durumlarının az ve yetersiz beslenmeleri,araç gereç eksikliklerinin tamamlayamamaları gibi sonuçlarla anlatabiliriz.Okul araç gereçlerinin eksikliği ile beraber öğrencinin ödevlere ya da faaliyetlere katılamaması öğrenciyi geriye çekmektedir.

Valilikler,kaymakamlıklar içerisinde bulunan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından öğrencilere ve ailelerine temel okul ihtiyaçlarını karşılamak üzere yardım fonları bulunmaktadır.Günümüzde okul araç gereci olmadığı için okula gelmek istemeyen öğrenci sayısı bu gibi devlet desteği ve vakıflarla azalmaya başlamıştır.Önceki yıllarda ders kitaplarının kişisel alınması o yıllarda maddi durumu az olan öğrenci ve veliler için oldukça olumsuzluk veren bir durumdu,Milli eğitim bakanlığının ücretsiz ders kitaplarını dağıtması bu olumsuzluğu bir nebze olsun ortadan kaldırmaya katkı sağlamıştır.

2.1.6 Bireysel Kaynaklı Nedenler

Öğrencilerin,öğrenmeye ve okula karşı yetersiz hissetmeleri,sağlık sorunları,psikolojik sorunları,ilgisizlikleri gibi bir çok farklılığı sayabiliriz.

2.1.7 Sistem Kaynaklı Nedenler

Müfredatın yetersiz ve güncel olmadığı görüldüğü, okul sınav sistemlerinin değişmesi, 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminden sonra alınan eğitimin iş hayatına geçilmesinde kolaylık sağlayıp sağlamadığı merakı okula veya bir çok okul türüne karşı ilgisizlik yaratmaktadır.

2.1.8 Çevre Kaynaklı Sebepler

Öğrencinin okul içinde kendini güvende hissetmesi oldukça önemlidir. Okul etrafında ilgiyi çok kolay başka yerlere çekecek mekanların bulunması, eğlence merkezlerinin yakınlığı ya da suça kolay bulaşabileceği ortamlara kolay ulaşabilmesi öğrencinin okul devamsızlığına en büyük etkenlerdendir. Öğrencilerin kötü alışkanlıklara da kolay ulaşabilecekleri yerlerde okulların bulunması oldukça suç seviyesini suça bulaşmış öğrenciyi çekmektedir. Öğrenciler aynı zamanda bir gruba dahil olmak için ya da buldukları durumlarını korumak için de devamsızlık yapabilmekteler (Kağıtçıbaşı, 1998; Arkonaç, 2001; Güney, 2000).

2.2 EĞİTİM

Bireylere istendik davranışlar edinme ve var olan davranışlarını değiştirmedeki en etkili süreçtir (Ertürk, 1977). Kişinin doğumundan ölümüne kadar devam eder.

En geniş tanımı ile; kişinin yaşantıları aracılığıyla davranışlarının değiştirmesini oluşturma zamanıdır (Erden, 1998)

2.3 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

Bir ders yılının başlangıcından diğer ders yılının başlangıcına kadar olan eğitim planlanmış eğitim sürecini ifade eder.

2.4 OKUL TERKİ

Öğrencilerin örgün eğitim dışında kalmaları, okuldan tamamen ayrılması olarak ifade edilebilir. Okul terki coğrafyaya göre de cinsiyet anlamında değişkenlik gösterdiği daha önce yapılan araştırmalardan görülmektedir, özellikle doğu ve güneydoğu anadolu bölgelerinde kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmeleri okul terki kız öğrencilerin bu bölgelerde okul terkini yaşamalarına sebep olmuş ve oranı yükseltmiştir. Kültür, eğitim durumu, coğrafya sadece devamsızlığı değil cinsiyet anlamında da belirgin sonuçlar ve problemler yaratmıştır.

2.5 AKRAN ZORBALIĞI

Güçlü konumda olan birveya birkaç öğrenciye ve öğrencilere zarar vermek amacıyla tekrar eden davranışlar olarak tanımlayabiliriz. Bireylerin hem motivasyon hem de başarılarını negatif yönde düşürmektedir. Bugün okullarda çok fazla akran zorbalığından kaynaklı problemler yaşanmaktadır. Zorbaliğa maruz kalan öğrenciler okula gelmek istememekteler.

Olweus'a göre(1993) akran zorbalığının 3 temel özelliği vardır. Bunlar;

-Davranışların bilinçli yapılması

-Tekrar eden davranışlar

-İki grup arasındaki güç dengesi

2.5.1 Türleri

Araştırmalar akran zorbalığını 4 şekilde ele almakta Bunlar;

Fiziksel zorbalık, sözel zorbalık, ilişkisel zorbalık, siber zorbalıktır. Fiziksel zorbalık ve sözel zorbalık doğrudan zorbalık grubuna girmektedir, ilişkisel ve siber zorbalık dolaylı zorbalık grubuna dahil edilebilir (Juvonen ve Graham, 2014).

Doğrudan Zorbalık

Karşı taraf üzerinde statü, hakimiyet kurma isteğidir. Açık bir şekilde saldırı içerir. Zorbanın kim olduğunu kolaylıkla bilebiliriz, hızlı müdahale edilebilen bir gruptur.

- Fiziksel zorbalık; Bu zorbalık türü fiziksel güç içeren bir türdür. En fazla ilkökul ve okulöncesi eğitim kademelerinde görülmektedir. Kolay farkedildiği için müdahale hızlı ve zorbanın kim olduğu bilinebilmektedir.
- Sözel zorbalık; Bu zorbalık türünü öğrenciye ya da ailesin yapılan olumsuz atıf ya da sözler içerir.

Dolaylı Zorbalık

Sosyal ilişkileri etkiler, kişiye direk olarak değil dolaylı olarak saldırı içerir. Zorbanın kim olduğu bilinemeyebilir, gözle görünen bir durum olmadığından anında müdahale edilemeyebilir.

- İlişkisel Zorbalık; Öğrencinin sosyal ilişkilerine zarar veren davranışlardır.Fark edilmesi oldukça güçtür.Müdahale ağır ve azdır.
- Siber Zorbalık: Teknoloji aletleri kullanarak yapılan zorbalık türüdür.Günümüzde sosyalmedya ve teknolojinin hayatımıza çok fazla girmesiyle siber zorbalık ile karşılaşabiliyor.Siber zorbalık siber suçları da beraberinde getiriyor, kişi her an bu zorbalığa maruz kalabilir,zorblığın nereden kimden geldiği bilinemeyebilir.

2.5.2 Yaygınlık ve Öneri

Dünya Sağlık Örgütü'nün(2011) 43 ülkede 10 ile 15 yaş arası çocuk ve ergenlerde yaptığı araştırmaya göre; Zorbalık oranları %2 ile %32 arası,zorbalığa maruz kalma oranları ise %2 ile %32 arası değişmektedir.Akran zorbalığı gözetimin yeterli olmadığı alanlarda gerçekleşebilmektedir.

Öğrenci veya çocuklar genellikle zorbalığa maruz kaldıklarını genellikle dile getirmezler.Bir çok sebeple beraber öğrencilerin zorbalık karşısında sessiz kalma sebepleri var bunlar; Yaşadıkları zorbalık mağdurluğunun zorbalık olduğunu bilmiyor,utanıyor,gülünç duruma düşeceğini düşünüyor,anlatırsa daha çok zorbalığa maruz kalacağını ya da hiç bir yaptırımın olmadığını düşünüyor ve susuyor.

Araştırmaları incelediğimiz zaman zorba öğrencilerin akademik durumlarının başarısız,ailelerinin sosyoekonomik yönden zayıf veya okulu sevmedikleri durumları anlayabiliyor.Zorba öğrenciler eksikliklerini başka öğrenciler üzerinden tamalamaya çalışıyor ya da duygularını atıyorlar.Hem zorba Hem de mağdur çocuklar akademik başarı yönünden başarısızlığa doğru sürükleniyor ve bir süre sonra her iki grupta da okul terki gerçekleşebiliyor.

Akran zorbalığının okul terkine ve devamsızlığa etkisi Milli eğitim bakanlığınca yapılan istatistiklere göre ya da yapılan bilimsel çalışmalarda da anlaşıldığı üzere çok fazladır.Bu neden için farkındalık geliştirici programlarının artırılması okul yönetimlerince bu problemin üzerine gidilmelidir.Broşür ya da görsellerle farkındalık yaratılmalı konuyla ilgili eğitimler ve seminerlerle de veli ve öğrencilere bilgilendirilmelidir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE TARTIŞMALAR

3.1 ÖĞRENCİ TANIMA FORMU

Milli Eğitim Bakanlığı Özel eğitim ve rehberlik hizmetleri genel müdürlüğünün hazırlamış olduğu her eğitim-öğretim yılı başında öğrencileri tanımak için hazırlanmış olan bir formdur(EK1).Formumuzu 8.sınıf öğrencilerinden devamsızlık problemi olan öğrencilerden 25 öğrenciye gönüllülük esasına bağlı olarak verilmiştir.9 öğrenci dezavantajlı görülmüştür.Devavantajlı bu öğrenciler;

-Maddi durumu yetersiz(2)

-Kişisel problemlili(2)

-Boşanmış anne-baba

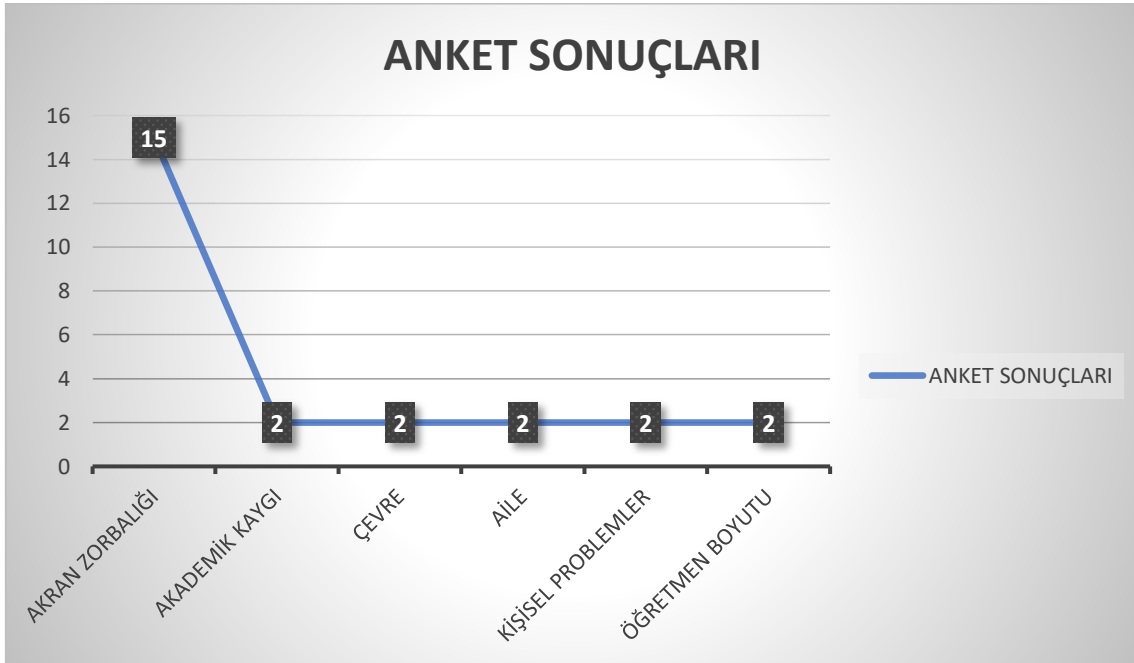
-Mülteci(16) öğrenciden oluşmaktadır.

Bu formlar ışığında ankete katılacak olan öğrencilerin demografik yapısı yorumlanarak anket sonuçları ile birlikte bir veri sağlamıştır.

3.2 ANKET

Okulda toplamda 132 devamsız öğrenci bulunmakta olup içinden 30 öğrenci sürekli devamsız öğrencidir.Gönüllülük esasına bağlı olarak öğrencilere araştırmamızın amacı anlatılmış gönüllülük esasına göre ankete katılmaları sağlanmıştır.Ankete 25 öğrenci katılmıştır.25 öğrenciden 15 i erkek 10 öğrenci ise kızdır.9 Dezavantajlı öğrenci katılmıştır.Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik hizmetleri genel müdürlüğünün hazırlamış olduğu devamsızlık anketi rehber öğretmenlerce açıklanmış ve yapılmıştır.Anket kapalı uçlu sınıflama modeli bir anket olup 51 sorudan oluşmaktadır.Devamsızlık sebeplerini arayan bu ankette 7 devamsızlık nedeni sorgulanmıştır(EK2). Bunlar;

- Okul yönetimi
- öğretmen boyutu
- çevre
- Aile
- Akademik kaygı
- Kişisel nedenler
- Arkadaş çevresi gibi etken maddeler sorgulanmıştır.

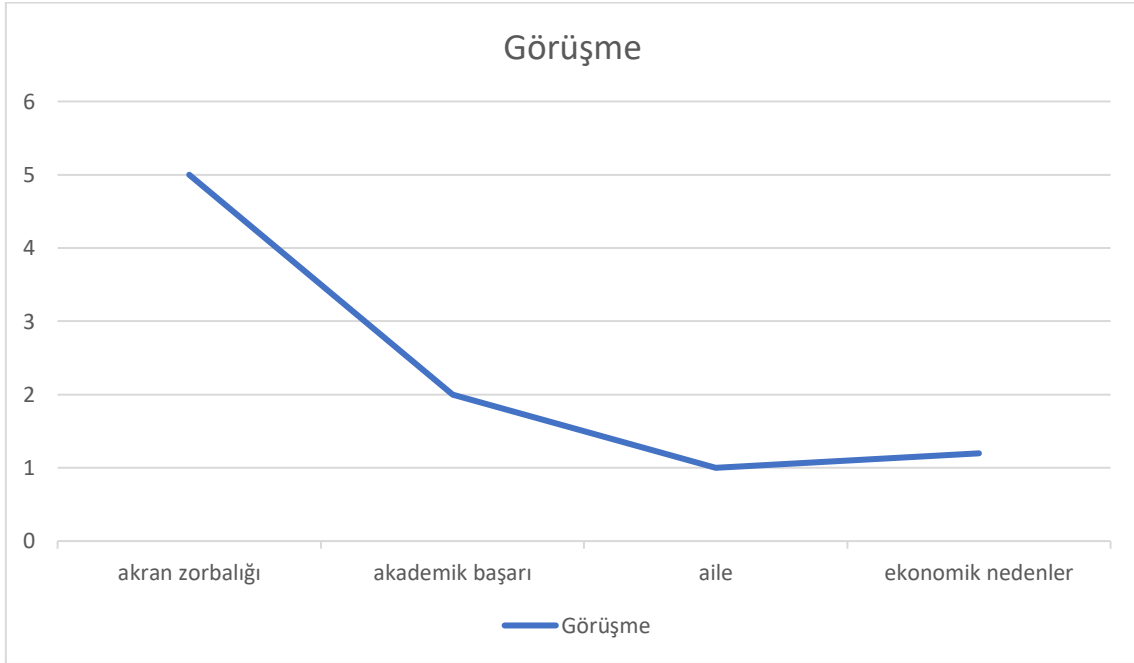
Tabloda gördüğümüz anket sonuçlarına göre;

- Akran zorbalığı(15)
- Arkadaş çevre(2)
- Aile(2)
- Kişisel problemler(2)

-Öğretmen boyutu(2) öğrenci ağırlıkta olarak bu maddeleri içeren sorularda ağırlık göstermiştir.Akran zorbalığı en çok seçilen sebepler olarak öğrenciler tarafından seçilmiştir.

3.3 GÖRÜŞME

Ankete katılan 25 öğrenciden gönüllülük esas alınarak 9 öğrenci gönüllü olarak görüşmeye katılmıştır.9 öğrenciden 3'ü dezavantajlı öğrencidir.Okul rehber öğretmen eşliğinde görüşmeler hakkında bilgilendirilmiş sohbet havasında görüşmeler yapılmıştır.Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün öğrenci görüşme formu öncelikli olarak öğrencilere verilmiştir(EK3).Öğrencilere okul devamsızlıkları ile ilgili 2 adet açık uçlu soru sorulmuş cevapları gruplanarak sıralanmıştır.

Görüşme sonuçlarına göre;

-Akran Zorbalığı (7)

-Akademik başarı kaygısı(1)

- Ekonomik nedenler(1) öğrenciler tarafından ağırlıklı olarak dile getirilmiştir.
- Görüşmelerde de akran zorbalığı ağırlıklı olarak görülmüştür.Öğrenciler tarafından alt başlıklar da görüşmelerde belirmiştir.Bunlar;
- İlk derslere geç kaldıkları için yarım gün yok yazılmak,
- Anne babalarının “okulda zaten başarısızsın evde ya da başka işte bize yardımcı ol”cümlelerini duydukları,
- Okulda öğretmenler tarafından sevilmediklerinden
- Ne yaparlarsa yapsınlar başarısız olacaklarına inanmış olmaları,
- Göç ile geldiklerinden dışlandıkları ve dil bilmediklerinden dolayı kendilerini ifade edemedikleri gibi cümleler de ifade edilmiştir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

-Okul yönetiminin hoşgörölü ve adil olması öğrenme ve öğretme ortamı oluştururken öğrencilerle fikirlerinin alınması öğrenciler üzerinde olumlu etki yapacaktır.

-Okul içi aktivitelerin bol yapılması aktivite ve faaliyetler için alanlar yaratılıp eksiklikler giderilmeli,öğrencilerin aktivitelerde görev alması oldukça önemlidir,değersizlik ve aidiyet duygusu gelişmemiş başarı duygusunu hiç tatmamış olan öğrencilerin birşeyler yapabildiklerini hissetmeleri olumlu tutum geliştirecektir.

-Ekonomik sebepler nedeniyle okul devamsızlığı yapan öğrencilerin okul ya da yerel yönetimlerce tespit edilip okul araç gereç eksikliklerinin giderilmesi önemlidir.

-Öğrencilerin okul içi aktiviteleri için(spro alanları,müzik sınıfları,atölyeler...)alanlar yaratılması için doğru mekanizmalarla görüşülebilmeli,öğrencilere kalite zaman geçirmeleri sağlanmalıdır

-Velileri sürece katmak okula karşı tutumlarını geliştirir.Ailenin izlediği,gözlemlediği çocuklar okula karşı daha ilgili olmaktadır.Devamsızlık sorunu yaşayan öğrencilerin ailelerinin okuryazar ya da eğitim düzeylerinin de oldukça düşük olduğu izlenmiştir.

-Okul devamsızlıklarının Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatlarına göre bir takım yaptırımlar var bu yaptırımların il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerince de sıkı takip edilmeleri gerekmektedir.

-Okul rehber öğretmenlerinin devamsızlık yapan öğrencilere ev ziyaretlerini bolca gerçekleştirmeleri aileleri bilinçlendirmeleri gerekmektedir.Devamsızlık nedenleri okul yönetimince sıkı takip edilmeli,bununla ilgili veliyi de sürece katarak seminerler veya eğitimler verilmelidir.Destek,müdahale programları okul yönetimlerince oluşturmaları gerekmektedir.

-Öğretmenlerin çok fazla otoriter olmaları yerine öğrencilere sevecen yaklaşımları da öğrencinin değer ve sevgi duygularını geliştirecektir.

-Ders programları okul yönetimlerince dikkatli hazırlanmalı her güne mutlaka bir spor ya da sanat ile ilgili dersler koyulabilmelidir.

Bu çalışma Ankara ili keçiören ilçesi merkezi bir devlet okulunda 8. Sınıf öğrencilerinden devamsızlık sorunu yaşayan öğrencilerin okul devamsızlıklarının nedenlerini öğrenmek ve çözümler geliştirmek için yapılmıştır.Ağırlıklı olarak akran zorbalığı sebebi çıksa da okulların dinamiklerinin ya da coğrafya-kültür farklılıklarını da göze alırsak her bölgede her okulda ayrı sebepler peyda olabilir.Bir ya da birkaç okuldaki alınan verilerle okul devamsızlığı sebebi tamamen bilinemez,her okul dinamiği kendi seviyesinde işlenebilir,Örneğin ülkemizin doğu ya da güneydoğusunda cinsiyet bağlamında okul terki ve devamsızlığı çokça görülmüştür. Kız çocuklarının erken evlendirilmesi,kültür ve inanç sistemleri bu cinsiyetf aktörünü o bölgede ortaya koymuştur.Milli eğitim Bakanlığınca veriler iyi toplanıp bu birbirlerinden farklı okulların farklı problemlerinin aynı sebeplere dayandığı aynı probleme sebep olduğu maddeler üzerinde genel geçer çözüm programlarının olması gerekmektedir.

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı'nın izleme raporlarına göre(2022) 8 ve 9.sınıf öğrencilerinin okul devamsızlıklarının oran olarak diğer kademelere göre çokça fazla olduğu görülmektedir. Bu araştırmada Ankara ili Keçiören ilçesine bağlı bir devlet ortaokulunda 8.sınıf öğrencilerinden sürekli ve süreksiz devamsız öğrencilerinin okula gelmeme nedenleri ya da devamsızlığın olmaması için nele ryapılabileceği üzerinde durulmuştur.

Araştırmada nitel yöntem uygulanmış olup veri toplama aracı olarak öğrenci tanıma formları,anket ve görüşme gerçekleştirilmiştir.Veriler analizleri çıkan sonuçlara göre gruplar haline getirilmiş ve ağırlıklı nedenler anlaşılmıştır.Anket ve görüşmelerde okul rehber öğretmenler bulunmuş öğrencilere gerekli açıklamalar da yapılmıştır. Merkezi ve kalabalık bir ortaokulda yapılan araştırmaya 8.sınıf öğrencilerinden devamsızlık problemi yaşayan 102 öğrenciden 25 i gönüllü olarak ankete katılmış içlerinden de yine gönüllülük esasına göre 9 öğrenci görüşmelerde bulunmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün devamsızlık ile ilgili anketi uygulanmıştır.Kapalı uçlu ve sınıflama modeli 51 sorudan oluşan bir ankettir. Ankette okul yönetimi ,öğretmen boyutu,çevre,aile,akademik kayagı,kişisel nedenler ve arkadaş çevresi gibietkenler sorgulanmıştır.

Anket sonuçlarında akran zorbalığı en baskın sebep olarak açıklanmıştır.Görüşmelerde ise yine akran zorbalığı en baskın sebep olarak belirtilmiştir.Cinsiyet bağlamında üst düzey bir farklılık gerçekleşmemiştir.Anket ve görüşmelere katılımı oranı olarak kız ve erkek öğrenciler sayısı birbirine oldukça yakındır.Ankette 15 erkek 10 kız öğrenci bulunurken görüşmede ise 4 kız 5 erkek öğrenci katılmıştır.Ağırlıkta olarak kız öğrenciler ve erkek öğrenciler arasında farklılık tespit edebileceğimiz bir sebep çıkmamıştır.Akran zorbalığı erkek ve kız öğrencilerimiz için en baskın gelen neden olmuştur.

Görüşmelere ankete katılmış olan 25 öğrenciden 9 öğrenci katılım sağlamıştır.Gönüllülük esasına bağlı gerçekleşen görüşmeler öncesinde Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görüşme formu kullanılmış olup öğrencilere 2 açık uçlu soru sorulmuştur.Okul rehber öğretmenlerince planlamalar dahilinde görüşmeler sohbet havasında gerçekleşmiştir.7 öğrenci akran zorbalığı probleminin devamsızlık sebebi olarak belirtmiştir.

Veri toplama araçlarından gelen bilgilere göre akran zorbalığı devamsızlık sorunu yaşayan öğrenciler arasında ilk sıradadır.Öğrenciler okulu sevememektedir.Öğrenci tanıma formlarından da anlayacağımız üzere öğrencilerin aile sosyoekonomik yapıları da düşük görülmüştür.Devamsızlık yaşayan ve anket görüşmelere katılan öğrencilerin tamamı dezavantajlı gruptadır.

Okul yönetimlerince ve Bakanlık ile ortak hareketle devamsızlık yaşayan öğrencileri okula çekmek için çözüm ve müdahale programları yoğun bir şekilde yürütülmelidir.

ABSTRACT

According to the monitoring reports of the Ministry of National Education in 2022, it is seen that the school absences of 8th and 9th grade students are much higher than other levels. In this research, it was emphasized that the reasons why 8th grade students of 8th grade students in a state secondary school affiliated to Keçiören district of Ankara province do not come to school or what can be done to prevent absenteeism.

Qualitative method was applied in the study and student recognition forms, questionnaire and interview were carried out as a data collection tool. Data analyses were divided into groups according to the results and weighted reasons were understood. In the surveys and interviews, school counselors were found and necessary explanations were made to the students. In the research conducted in a central and crowded secondary school, 25 of the 102 students who had absenteeism problems from the 8th grade students participated in the survey voluntarily, and 9 of them were interviewed on a voluntary basis.

The questionnaire of the Ministry of National Education General Directorate of Special Education and Guidance Services on absenteeism was applied. The closed-ended and classification model is a questionnaire consisting of 51 questions. In the survey, factors such as school management, teacher size, environment, family, academic shift, personal reasons and friend circle were questioned.

In the survey results, peer bullying was explained as the most dominant reason. In the interviews, peer bullying was again stated as the most dominant reason. There was no high-level difference in terms of gender. In terms of participation in surveys and interviews, the number of male and female students is very close to each other. While there were 15 male and 10 female students in the survey, 4 female and 5 male students participated in the interview. There is no reason why we can detect a difference between female and male students in weight. Peer bullying has been the most dominant cause for our male and female students.

9 students out of 25 students who participated in the survey participated in the interviews. Before the voluntary interviews, the interview form of the General Directorate of Special Education and Guidance Services of the Ministry of National Education was used and 2 open-ended questions were asked to the students. The interviews were

conducted by the school counselors in a conversational atmosphere.7 students stated that the problem of peer bullying was the reason for absenteeism.

According to information from data collection tools, peer bullying is the first among students with absenteeism problems. Students don't like school. As we can understand from the student recognition forms, the family socio-economic structures of the students were also seen as low. All of the students who are absent and participate in the survey interviews are in the disadvantaged group.

With the joint action of the school administrations and the Ministry, solutions and intervention programs should be carried out intensively in order to attract absentee students to the school.

KAYNAKLAR

- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20, 129-142
- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 10, 123-145.
- Arkonaç, S. (2001). Sosyal psikoloji. 2. baskı, İstanbul: Alfa yayınları.
- Ataman, A. (2001). “Sınıf içinde karşılaşılan davranış problemleri ve bunlara karşı geliştirilen önlemler”. Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.
- Azmi.S.,(2019) Mesleki teknik ortaöğretim okulu öğrencilerinin devamsızlık nedenlerinin incelenmesi(kastamonu ili örneği). Kastamonu üniversitesi ,sosyal bilimler enstitüsü,eğitim bilimleri ana bilim dalı ,Yüksek lisans tezi
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=0wvUxkRr0o1vBcG2jDJjLw&no=ZJaTubA5WSVjcl80KoE_0g 6 Mayıs2023 tarihinde alınmıştır.
- ÇALIK, E. (2008). İlköğretim Öğrencilerinin İyimserlik Düzeylerinin ve Okula İlişkin Algılarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara:Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan,A.,Yüzbaşı,V.D.,(2021) Milli Eğitim Bakanlığı Rehber Öğretmenler ve Psikolojik Danışmanlar İçin Kitapçık. 1. Baskı,Ankara
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/23143200_Kuramsal_Kitap.pdf 17 mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Dünya Sağlık Örgütü (2002). World report on violence and health.
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf 4 mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.

- Erden, M. (1998). Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Ertürk, S. (1997). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Güney, S. (2000). Davranış bilimleri. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.
- Hinduja, S. ve Patchin, J. W. (2014). Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying. Corwin Press.
- Juvonen, J., ve Graham, S. (2014). Bullying in schools: The power of bullies and the plight of victims. Annual Review of Psychology, 65, 159-185.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). Yeni insan ve insanlar. Sosyal Psikolojiye Giriş. 10. Basım, İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kula ,K.Ş.,Yıldız,M. (2014).İlköğretim Okulu 7ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Devamsızlık Nedenleri İle Cinsiyet ve Sınıf Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 29(1), 251-266

<https://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/115-published.pdf>
9 mayıs 2023 arihinde alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (MEB, (2021). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, izleme ve değerlendirme raporu-2021.

<http://hbogm.meb.gov.tr/www/izleme-degerlendirme-raporlari/kategori/104>
19 mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- OECD. (2022). Education at a glance 2022: OECD indicators. OECD Publishing, Paris,
<https://doi.org/10.1787/3197152b-en> 18 mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Olweus, D. (1993). Bullying at school: What we know and what we can do. Oxford, UK: Blackwell.

- Önder, E. (2017). Ortaöğretimde öğrenci devamsızlığı buna dönük okul uygulamaları ve önerilen politikalar. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 361-378.
- Özbaş, M. (2010). İlköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının nedenleri. *Eğitim ve Bilim*, Erzincan üniversitesi cilt35,sayı 156
<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/29/10>
16 mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Pehlivan, Z. (2006), Resmi genel liselerde öğrenci devamsızlığı ve buna dönük okul yönetimi politikaları (Ankara ili örneği). Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sakınç, S. (2013). Öğrenci devamsızlığı nedenleri, sonuçları ve çözüm önerileri, T.C. Kalkınma Bakanlığı Zafer Kalkınma Ajansı teknik destek programı, Ankara.
- Şanlı, Ö. , Altun, M. & Tan, Ç. (2015). OKULA DEVAMSIZLIK YAPAN ÖĞRENCİLERİN DEVAMSIZLIK SEBEPLERİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ . *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , 14 (55) , 161-177 . DOI: 10.17755/esosder.9101
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70673> 23 mart 2023 tarihinde alınmıştır.
- Şimşek, A.S., Uğurlu, C.T. & Usta, H.G. (2016). Üniversite öğrencilerinin devamsızlık eğilimlerinin belirlenmesi: Ölçek geliştirme çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. (KEFAD)*, 17(1), 297-311.
- UZUN, N. ve SAĞLAM, N. (2006). Orta Öğretim Öğrencileri İçin Çevresel Tutum Ölçeği Geliştirme ve Geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 30, 240–250.
- Yılmaz, K. , Şahbaz, O. , Demirciler, V. O. , Alıç, U. & Koca, M. (2020). Türkiye’de Öğrenci Devamsızlığı İle İlgili Nitel Bir Araştırma . *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 9 (3) , 1440-1460 . DOI: 10.33206/mjss.672506
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1208803>

EK1

ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

Tarih:

ÖĞRENCİ BİLGİSİ	
Adınız Soyadınız:	Cinsiyetiniz:
Sınıfınız ve Numaranız:	Doğum Yeri ve Doğum Tarihiniz:
Okulunuz:	Adresiniz:
Okul öncesi eğitim aldınız mı?	Sürekli kullandığınız ilaç ve tıbbi cihaz var mı? Nedir?
Ne yapmaktan hoşlanırsınız?	Sürekli bir hastalığınız var mı? Varsa nedir?
Yakın zamanda taşındınız mı, okul değiştirdiniz mi?	Ders dışı faaliyetleriniz nelerdir?
Kendinize ait teknolojik aletleriniz var mı? Varsa günde/haftada ne kadar süre kullanırsınız?	Hala etkisi altında olduğunuz bir olay yaşadınız mı? Yaşamışsanız açıklayınız?

VELİ BİLGİSİ	
Adı-Soyadı:	Yakınlığı:
	Telefon Numarası:
Eğitim Durumu:	Mesleği:

Anne	Baba
	Adı Soyadı
	Doğum Yeri / Doğum Tarihi
	Öz mü?
	Sağ mı?
	Engel durumu var mı?
	Eğitim Durumu
	Mesleği

AİLE BİLGİSİ	
Kaç kardeşsiniz?	Ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz?
Okula giden kardeş sayınız.	Aile üyelerinde sürekli bir hastalığı/engeli olan biri var mı? Varsa yazınız.
Evinizde sizinle birlikte kim/kimler yaşıyor? Yakınlık derecelerini belirtiniz.	

B.K.G.4.c.

TEŞEKKÜR EDERİZ

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

EK2

DEVAMSIZLIK NEDENLERİ ANKETİ

Tarih:

Sevgili öğrenciler;

Bu ankette devamsızlık nedenlerinizi değerlendirme amaçlı 51 madde yer almaktadır. Her maddenin karşısında "Evet", "Bazen", "Hayır" seçenekleri bulunmaktadır. Sizden beklenen her maddeyi dikkatlice okuyarak boş madde bırakmadan size uygun seçeneğin altındaki parantezin içine (X) işareti koymanızdır. Lütfen maddeleri bu eğitim-öğretim yılını düşünerek işaretleyiniz.

Adı ve Soyadı	Sınıfı	Okul No	Evet	Bazen	Hayır
1.	İhtiyaç duyduğumda okul idaresi izin vermediği için		( )	( )	( )
2.	Zor dersler aynı günde olduğunda		( )	( )	( )
3.	Geç kaldığımda okul yöneticileriyle karşılaşmak istemediğim için		( )	( )	( )
4.	Boş derslerde ve öğle aralarında okulda verimli zaman geçireceğim bir alan/mekan olmadığı için		( )	( )	( )
5.	Giriş ve çıkış saatleri bana uygun olmadığı için		( )	( )	( )
6.	Kılık kıyafetim uygun olmadığımda (saç, sakal, takı, makyaj vb.) okul yönetiminden çekindiğim için		( )	( )	( )
7.	Okul binası (rampa, asansör vb) fiziksel durumuma uygun olmadığı için		( )	( )	( )
8.	Okulda günlük ders saati çok fazla olduğu için		( )	( )	( )
9.	Okulun ilk ya da son haftalarında ders yapılmadığı için		( )	( )	( )
10.	Okulda yeteneklerimi gösterebileceğim fırsatlar olmadığı için		( )	( )	( )
11.	Öğretmenler aşırı disiplinli davrandığı için		( )	( )	( )
12.	Bazı dersler çok sıkıcı geçtiği için		( )	( )	( )
13.	Öğretmenler, benden derslerde yapabileceklerimden daha fazlasını yapmamı bekledikleri için		( )	( )	( )
14.	Öğretmenler, okulda öğrencilere karşı sürekli küçük düşürücü davranışlarında buldukları için		( )	( )	( )
15.	Öğretmenler, öğrenciler arasında ayrımcılık yaptığı için		( )	( )	( )
16.	Öğretmenlerim bana yakınlık göstermediği için		( )	( )	( )
17.	Diğer öğrenciler dersin işlenmesine engel olduğu için		( )	( )	( )
18.	Ailem, okula gidip gitmememi umursamadığı için		( )	( )	( )
19.	Ders araç gerecim olmadığımda		( )	( )	( )
20.	Bazı günler harçlığım olmadığı için		( )	( )	( )
21.	Bazı günler kıyafetlerim bakımsız (kirlili, ütüsüz) olduğunda		( )	( )	( )
22.	Aileme yardımcı olmam gereken günlerde		( )	( )	( )
23.	Okul dışında bir işte çalışmak zorunda olduğum için		( )	( )	( )
24.	Aile içinde sorunlarımız olduğu zamanlarda		( )	( )	( )
25.	Evde misafir olduğu zaman		( )	( )	( )

26. Bir yakınım vefat ettiğinde	( )	( )	( )
27. Evim okula çok uzak olduğu için	( )	( )	( )
28. Havanın soğuk ya da yağışlı olduğu günlerde	( )	( )	( )
29. Özel kurs ve etütlere daha fazla zaman ayırdığım için	( )	( )	( )

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DEVAMSIZLIK NEDENLERİ ANKETİ

30. Okul dışındaki etkinliklere katılmak için	( )	( )	( )
31. Okul yolu güvenli olmadığı için	( )	( )	( )
32. Ertesi günün sınavlarına çalışmak için	( )	( )	( )
33. Ödevlerimi yapmadığım günlerde	( )	( )	( )
34. Başarısız olduğum derslere katılmak istemediğim için	( )	( )	( )
35. Bir üst öğretim kurumunun sınavlarına hazırlanmamda okul dersleri yetersiz kaldığı için	( )	( )	( )
36. Okulu bitirince iş bulabileceğime inanmadığım için	( )	( )	( )
37. Okulumu sevmediğim için	( )	( )	( )
38. Hasta olduğum zaman	( )	( )	( )
39. Sabahları zamanında uyanamadığımda	( )	( )	( )
40. Yorucu geçen bir günden sonraki günü dinlenerek geçirmek istediğim için	( )	( )	( )
41. Dersin telafisi mümkün olduğunda	( )	( )	( )
42. Resmi tatillerden önceki ya da sonraki günlerde	( )	( )	( )
43. Bazı günler moralim bozuk olduğu için	( )	( )	( )
44. Okuldan kaçmak eğlenceli geldiği için	( )	( )	( )
45. Okula gitmesem de sınıfı geçeceğimi bildiğim için	( )	( )	( )
46. Arkadaşıma göre yaşça daha büyük olduğum için	( )	( )	( )
47. Okul saatinde, okul dışından arkadaşlarımla görüşmek için	( )	( )	( )
48. Arkadaşımla okuldan kaçma kararı aldığımızda	( )	( )	( )
49. Okulda arkadaşlarım tarafından dışlandığım için	( )	( )	( )
50. Okuldaki öğrenciler fiziksel veya duygusal olarak bana zarar verdiği için	( )	( )	( )
51. Okulda arkadaşlarımla anlaşamadığım için	( )	( )	( )
52. Belirtmek istediğiniz diğer nedenler varsa yazınız.			

DEVAMSIZLIK NEDENLERİ ANKETİ YÖNERGESİ

KULLANIM AMACI: Öğrencilerin okul devamsızlığı nedenlerinin ortaya konulması amacıyla bireysel veya grupta uygulanabilir.

UYGULAYICI: Okul rehberlik programı dahilinde sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanır. Rehberlik öğretmeni tarafından yoğun devamsızlık problemi yaşayan öğrenci ile bireysel çalışma yürütülürken de kullanılabilir.

HEDEF KİTLE: Ortaokul ve ortaöğretim kademesindeki tüm öğrencilere uygulanabilir.

UYGULAMA SÜRECİ: Sınıf rehber öğretmeni Devamsızlık Nedenleri Anketi'ni öğrencilere dağıtır, anketin üst kısmındaki yönergeyi okur ve uygulanmasını sağlar.

DEĞERLENDİRME VE YORUMLAMA:

Devamsızlık nedenleri okul ve yönetimden, öğretmenden, aileden, çevreden, akademik kayıdan, arkadaşlardan ve kişisel nedenlerden olmak üzere 7 boyuttan oluşmaktadır.

- Okul ve yönetim boyutu: 1- 10 arası maddeleri
- Öğretmen boyutu: 11-17 arası maddeleri
- Aile boyutu: 18-26 arası maddeleri
- Çevre boyutu: 27-31 arası maddeleri
- Akademik kaygı boyutu: 32-36 arası maddeleri
- Kişisel nedenler boyutu: 37-45 arası maddeleri
- Arkadaş çevresi boyutu: 46-51 arası maddeleri içermektedir.

Uygulama sonrasında öğrencilerinin verdiği cevaplar her bir madde için "Evet 2, Bazen 1, Hayır 0" olacak şekilde derecelendirilerek Devamsızlık Nedenleri Okul/Merkez/Sınıf Sonuç Çizelgesine kaydedilir. Çizelgeden elde edilecek sonuçlar:

- **Madde toplam puanı:** Çizelge, tüm öğrencilerin her bir maddeye verdikleri yanıtları kendi içinde toplar. Bu toplam puan her bir maddeye göre o sınıfın devamsızlık nedenleri hakkında bilgi verir.
- **Boyut ortalama puanı:** Boyut ortalama puanı, o boyutta bulunan maddelere tüm öğrenciler tarafından verilen cevapların puan değerlerinin toplamının boyut madde sayısına bölümünden oluşmaktadır. Ankette puanları toplamak uygun olmamakla birlikte boyutlara göre grubun ihtiyacı hakkında genel bilgi edinmek, devamsızlığa en çok yol açan alanı tespit etmek amacıyla boyut ortalama puanına bakılabilir. Çizelge, her bir boyutla ilgili boyut ortalama puanı verir. Bu puan, boyuta göre o sınıfın devamsızlık nedenlerinin hangi boyutta yoğunlaştığı hakkında fikir verebilir. Hangi boyutun ağırlıklı olarak devamsızlık nedeni olduğuna ulaşmak için Devamsızlık Nedenleri Okul/Merkez/Sınıf Sonuç Çizelgesinde boyut ortalama puanlarına bakılabilir.
- Sonuçlar öğrenci bazında da değerlendirilebilir.

Grup olarak değerlendirildiğinde; Okul ve yönetim boyutuna ilişkin maddelerden oluşan boyut ortalama puanının yüksek olması durumunda, sonuçlar raporlanarak okul yönetimine bildirilir.

Öğretmen boyutuna ilişkin maddelerden oluşan boyut ortalama puanının yüksek olması durumunda, sonuçlar raporlanarak okul yönetimine bildirilir. Ayrıca iletişim becerileri, olumlu davranış geliştirme vb. konularında bilgi verici çalışmalar planlanır. Öğretmenler, okul idaresi aracılığıyla sınıf yönetimi, öğretim yöntem ve teknikleri, materyal geliştirme gibi hizmet içi eğitimlere yönlendirilir.

Aile boyutuna ilişkin maddelerden oluşan boyut ortalama puanının yüksek olması durumunda, ailelere yönelik aile içi iletişim, ebeveynlik becerileri, ihmal türleri, çocuk hakları vb. konularda bilgi verici çalışmalar planlanır.

Akademik kaygı boyutuna ilişkin maddelerden oluşan boyut ortalama puanının yüksek olması durumunda, öğrencilere yönelik zaman yönetimi, verimli ders çalışma yöntemleri, ilgi, yetenek ve değerler, üst öğrenim kurumları, çevredeki iş olanakları konularında farkındalık artırıcı ve bilgi verici çalışmalar planlanır.

Kişisel nedenler boyutuna ilişkin maddelerden oluşan boyut ortalama puanının yüksek olması durumunda, her madde kendi içinde değerlendirilir. Maddenin özelliğine göre öğrenci bireysel görüşmeye alınabilir.

Arkadaş çevresi boyutuna ilişkin maddelerden oluşan boyut ortalama puanının yüksek olması durumunda, hayır diyebilme, akran zorbalığı, sosyal beceriler konularında bireysel veya grupla çalışmalar planlanır.

Bireysel olarak değerlendirildiğinde; öğrencinin hangi maddelere hangi derece ile cevap verdiği incelenerek bireysel rehberlik hizmetleri yolu ile çalışmalar planlanır ve yürütülür.

Devamsızlık Nedenleri Anketi uygulaması sonuçları ve sonuçlara yönelik çalışmalar diğer bireyi tanıma teknikleri (Problem tarama listesi vb.) ile desteklenebilir.

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

EK3

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Adı Soyadı		Cinsiyeti	☐ K ☐ E
Doğum Tarihi:		Okul Numarası	
Okulu			
Sınıfı ve Sınıf Rehber Öğretmeni		Görüşme Sayısı	
Başvurma Şekli	☐ Kendi İstegiyle ☐ Öğretmenin İstegiyle	☐ Velisinin İstegiyle ☐ Arkadaş İstegiyle	☐ Okul İdaresinin İstegiyle ☐ Diğer.....
Görüşme Konusu	☐ Sağlıkla İlgili Konular ☐ Sosyoekonomik Konular ☐ Yönelme ve Yerleştirme	☐ Akademik Konular ☐ Sosyal Uyum ☐ Davranış Sorunu	☐ Okula ve Çevreye Uyum ☐ Ailevi Konular ☐ Psikolojik Uyum ☐ Diğer .....
Yapılan Çalışma	☐ Kişisel Rehberlik ☐ Bireysel Psikolojik Danışma	☐ Eğitsel Rehberlik	☐ Mesleki Rehberlik
ÇALIŞMANIN ÖZETİ			
1.GÖRÜŞME Görüşme Tarihi:			
2.GÖRÜŞME/İZLEME Görüşme/İzleme Tarihi:			
3.GÖRÜŞME/İZLEME Görüşme/İzleme Tarihi:			
SONUÇ VE ÖNERİ			
Varsa Yönlendirildiği Kurum	☐ RAM ☐ HAST. ☐ ASPİM ☐ STK ☐ ÇİM ☐ DİĞER.....		

Not: Varsa kullanılan ölçme araçları, öğrenciye ilişkin bilgiler sonuç ve öneri kısmında belirtilecektir.

**Ad Soyad, Ünvan
İmza**

B.K.G.5.c

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ